

**PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I
KONSUMENTÓW
DELEGATURA W BYDGOSZCZY**

ul. Długa 47, 85-034 Bydgoszcz
tel. (052) 345-56-44, Fax (052) 345-56-17
e-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 29 lipca 2010 r.

Znak: RBG-411-04/07/MB

Decyzja Nr RBG-12/2010

Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2000r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) w związku z art. 80 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080, z późn. zm.) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie określenia właściwości miejscowej rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172, z późn. zm.) w związku z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887, z późn. zm.)

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

umarza się postępowanie antymonopolowe wszczęte na wniosek Danuty Badysiak prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Hades” w Biskupcu w związku z podejrzeniem stosowania przez Iwonę Skonieczną prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Market” w Olsztynie praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku usług pogrzebowych w Biskupcu poprzez nagabywanie i aktywne zachęcanie rodzin zmarłych, udających się do Domu Przedpogrzebowego w Biskupcu celem odbioru ciała zmarłego, do skorzystania z usługi pogrzebowej świadczonej przez przedsiębiorcę Iwonę Skonieczną, co eliminuje z rynku usług pogrzebowych w Biskupcu innych niż Iwona Skonieczna przedsiębiorców, i świadczy o naruszeniu art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Uzasadnienie:

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu lub organ antymonopolowy) – Delegatury w Bydgoszczy wpłynął w dniu 27 listopada 2006r. wniosek Danuty Badysiak prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Hades” w Biskupcu (dalej: Danuta Badysiak, Wnioskodawczyni lub ZUP „Hades”) o wszczęcie postępowania antymonopolowego. Wnioskodawczyni zarzuciła:

1. Przedsiębiorcy Alicji Nojak-Suk prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Komunalny Zakład Usługowy „Al-Bis” w Biskupcu oraz przedsiębiorcy Iwonie Skoniecznej prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Market” w Olsztynie (posiadającej swoją filię w Biskupcu) działanie w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług pogrzebowych

w mieście Biskupcu, przejawiającym się w uzgodnionej praktyce polegającej na tym, że przedsiębiorca Alicja Nojak-Suk, jako wyłączny administrator cmentarza komunalnego w Biskupcu, w kontaktach z rodzinami zmarłych w siedzibie jej przedsiębiorstwa poleca i reklamuje usługi pogrzebowe ZUP „Market”, natomiast w przypadku zapytania o innego usługodawcę przedstawia usługi świadczone przez wnioskodawczynię w złym świetle, podając przy tym nieprawdziwe informacje (np. iż usługi wnioskodawczyni są droższe niż usługi ZUP „Market”), wyraźnie zniechęcając potencjalnych klientów do korzystania z usług ZUP „Hades”. W zamian za to, ZUP „Market” nie wykonuje na cmentarzu komunalnym w Biskupcu samodzielnie usługi pogrzebowej kopania grobów, tylko zleca wykonawstwo tej usługi przedsiębiorcy Alicji Nojak-Suk;

2. Przedsiębiorcy Alicji Nojak-Suk prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Komunalny Zakład Usługowy - „Al-Bis” w Biskupcu nadużywanie pozycji monopolistycznej na rynku usług cmentarnych, prawdopodobnie w celu zwiększenia swojego udziału w rynku usług pogrzebowych w zakresie kopania grobów na terenie cmentarza komunalnego w Biskupcu poprzez polecanie i reklamowanie usług pogrzebowych świadczonych przez ZUP „Market” w kontaktach z rodzinami zmarłych, którzy stawiają się w siedzibie jej przedsiębiorstwa, np. celem wyboru miejsca pochówku na cmentarzu, a w wypadku zapytania o innych przedsiębiorców pogrzebowych na terenie Biskupca, poprzez przedstawianie usług świadczonych przez wnioskodawczynię w złym świetle;
3. Przedsiębiorcy Iwone Skoniecznej prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych Market w Olsztynie (posiadającej swoją filię w Biskupcu) oraz Agencji Ochrony Mienia i Detektywistyki „PEWNOŚĆ” Sp. z o.o. Zakład Pracy Chronionej z siedzibą w Biskupcu, którego przedmiotem działalności jest m.in. transport zmarłych pacjentów Szpitala Powiatowego w Biskupcu do przyszpitalnego prosektorium oraz wykonywanie sekcji zwłok, działanie w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług pogrzebowych w Biskupcu, zleczanych przez rodziny zmarłych pacjentów Szpitala Powiatowego przy ul. Armii Krajowej 8 w Biskupcu poprzez:
 - zatrudnianie (na podstawie umowy o pracę lub innego stosunku prawnego) przez wyżej wymienionych tych samych pracowników, którzy w ZUP „Market” uczestniczą w przygotowaniu i przeprowadzeniu uroczystości pogrzebowych, natomiast w AOMiD „Pewność” zajmują się zwózką zwłok zmarłych ze szpitala i/lub wykonywaniem sekcji;
 - przekazywaniu przez AOMiD „Pewność” (pracowników tej spółki), bieżących informacji do ZUP „Market” o zgonach szpitalnych;
 - kierowaniu członków rodzin zmarłych, którzy stawiają się w przyszpitalnym domu przedpogrzebowym (przechowalnia, prosektorium), po odbiór ciała zmarłego w szpitalu członka rodziny, wprost do ZUP „Market”;
 - w sytuacji zapytania o innych usługodawców - przedstawianie usług świadczonych przez wnioskodawczynię w bardzo negatywnym świetle, w tym podając nieprawdziwe informacje (np. iż usługi świadczone przez ZUP „Hades” są rzekomo droższe);
4. Przedsiębiorcy Iwone Skoniecznej prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Market,” w Olsztynie (posiadającej swoją filię w Biskupcu) nadużywanie pozycji dominującej na rynku usług pogrzebowych w Biskupcu, w celu dodatkowego zwiększenia swojego udziału w tym rynku i wyeliminowania konkurentów, poprzez stosowanie następujących praktyk:
 - Wykorzystanie przymusowego położenia przedsiębiorcy Alicji Nojak-Suk (administradora cmentarza komunalnego w Biskupcu) wynikającego z tego, że Prezes UOKiK — w postępowaniu wszczętym na wniosek Danuty Badysiak - decyzją z dnia 22.05.2005 r. (RBG nr 21/2005) nakazał wyżej wymienionej zaniechanie stosowania praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na narzucaniu przedsiębiorcom pogrzebowym swojego wykonawstwa usługi pogrzebowej kopania grobów na terenie cmentarza komunalnego w Biskupcu, co ograniczyło w/w jedno z podstawowych źródeł dochodu, do nakłonienia przedsiębiorcy Alicji Nojak-Suk do działania w porozumieniu o którym mowa w pkt 1, gdzie Alicja Nojak-Suk reklamuje rodzinom zmarłych usługi ZUP „Market” i zniechęca do korzystania z usług ZUP „Hades”, w zamian za co ZUP „Market”,

który dzięki temu zwiększa swój udział w rynku właściwym kosztem innych przedsiębiorców pogrzebowych, zleca Alicji Nojak-Suk wykonawstwo usług pogrzebowych w zakresie kopania grobów, zapewniając jej pewny dochód i udział w sub-ryнку usług pogrzebowych w zakresie kopania grobów wprost proporcjonalny do udziału ZUP „Market” w rynku kompleksowych usług pogrzebowych w Biskupcu;

- Wykorzystanie tego, iż siedziba filii w Biskupcu mieści się w przyszpitalnym Domu Przedpogrzebowym (ul. Armii Krajowej 8) - za pośrednictwem swoich pracowników nagabywanie i aktywne zachęcanie rodzin zmarłych, którzy udają się do Domu Przedpogrzebowego (administrowanego formalnie przez Zakład Nieruchomości Lokalowych Sp. z o.o. z/s w Biskupcu), aby skontaktować się z przedstawicielem ZNL Sp. z o.o. celem odbioru ciała zmarłego z administrowanej przez tę spółkę chłodni, aby korzystali z jej usług;
- Zatrudnianie u siebie pracowników Agencji Ochrony Mienia i Detektywistyki „Pewność” Sp. z o.o. z siedzibą w Biskupcu (która ma siedzibę w tym samym Domu Przedpogrzebowym przy ul. Armii Krajowej 8 w Biskupcu) - zajmującej się m.in. transportem zwłok zmarłych pacjentów do chłodni na zlecenie Szpitala Powiatowego im. J. Mikulicza w Biskupcu, wykonywaniem sekcji zwłok na zlecenie tego Szpitala - i w ten sposób pozyskiwanie, za pośrednictwem tych pracowników, bieżącej informacji o zgonach szpitalnych, co umożliwia ZUP „Market” „przejmowanie” potencjalnych klientów konkurencji.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu w dniu 14 marca 2007r. postanowieniem Nr RBG-24/2007 wszczął postępowanie antymonopolowe w związku z zarzutem stosowania przez Iwonę Skonieczną prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Market” w Olsztynie (dalej: Iwona Skonieczna, lub ZUP Market) praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku usług pogrzebowych w Biskupcu poprzez nagabywanie i aktywne zachęcanie rodzin zmarłych, którzy udają się do Domu Przedpogrzebowego przy ul. Armii Krajowej 8 w Biskupcu, w którym Iwona Skonieczna ma swoją siedzibę, aby skontaktowały się z Zakładem Nieruchomości Lokalowych Sp. z o.o. z siedzibą w Biskupcu administrującym formalnie Domem Przedpogrzebowym, celem odbioru ciała zmarłego z chłodni, i umożliwienia świadczenia usługi pogrzebowej przez Iwonę Skonieczną, co eliminuje z rynku usług pogrzebowych w Biskupcu innych niż Iwona Skonieczna przedsiębiorców, i świadczy o naruszeniu art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Pozostałe zarzuty przedstawione przez Wnioskodawczynię Prezes Urzędu rozpatrywał w trzech odrębnych postępowaniach antymonopolowych.

Prezes Urzędu zawiadomił Strony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy (pismo z dnia 30 czerwca 2010r.). Z powyższego uprawnienia Strony nie skorzystały.

Stanowisko stron:

A) Wnioskodawca Danuta Badysiak prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Hades” w Biskupcu

Danuta Badysiak w swym wniosku z dnia 22 listopada 2006r. o wszczęcie postępowania antymonopolowego wskazała, iż Iwona Skonieczna prowadząca działalność pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Market” w Olsztynie posiada pozycję dominującą na rynku usług pogrzebowych wykonywanych na rzecz mieszkańców Gminy Biskupiec, w tym usług wykonywanych w związku z pochówkiem zmarłych mieszkańców Biskupca jak i wykonywanych w związku z pochówkiem zmarłych pacjentów Szpitala Powiatowego w Biskupcu.

Zdaniem Wnioskodawczyni, Iwona Skonieczna stworzyła sieć powiązań z niezależnymi od siebie przedsiębiorcami: Alicją Nojak-Suk prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą „Al-Bis” w Biskupcu (administratorem cmentarza komunalnego w Biskupcu) oraz Agencją Ochrony Mienia i Detektywistyki „PEWNOŚĆ” Sp. z o.o. z siedzibą w Biskupcu (spółką wykonującą na rzecz Szpitala Powiatowego

w Biskupcu m.in. usługę polegającą na transporcie zwłok zmarłych pacjentów z oddziałów szpitalnych) [dalej: AOMiD „Pewność”]. Wspólne działania ww. przedsiębiorców, w opinii Wnioskodawczynie miały na celu i wywołały skutek wyeliminowania konkurentów Iwony Skoniecznej z rynku usług pogrzebowych.

Wnioskodawczynie wskazuje, iż nie tyle porozumienia zawarte przez Uczestniczkę, co jej silna pozycja na rynku usług pogrzebowych, pozwoliła na wykorzystanie „słabości” uczestników porozumień i eliminację konkurentów z rynku usług pogrzebowych.

Wnioskodawczynie jako przyczynę zaistniałej sytuacji wskazuje fakt zawarcia przez Alicję Nojak-Suk z Gminą Biskupiec, niekorzystnej umowy o administrowanie i utrzymywanie cmentarza komunalnego w Biskupcu, przewidującej zbyt niskie wynagrodzenie w stosunku do nałożonych obowiązków. Zdaniem Danuty Badysiak, jedynym realnym źródłem dochodu Alicji Nojak-Suk jest świadczenie usług pogrzebowych w zakresie kopania grobów na administrowanym przez nią cmentarzu. Wnioskodawczynie przywołała wcześniejsze rozstrzygnięcia organu antymonopolowego dotyczące przedsiębiorcy Alicji Nojak-Suk. Według Danuty Badysiak, na skutek decyzji administracyjnych wydanych przez Prezesa Urzędu, Alicja Nojak-Suk utraciła pozycję monopolisty w zakresie kopania grobów na cmentarzu komunalnym w Biskupcu. Wnioskodawczynie w zaistniałej sytuacji uzyskała dostęp do wykonywania powyższej usługi i zaczęła wykonywać kopanie grobów. W opinii Wnioskodawczynie powyższe spowodowało, iż Alicja Nojak-Suk mogła obawiać się utraty znacznej części dochodów. Iwona Skonieczna, posiadając pozycję dominującą, wykorzystała fakt utraty przez Alicję Nojak-Suk monopolu na wykonywanie usługi pogrzebowej kopania grobów i postanowiła zlecać jej kopanie grobów, zamiast konkurować z nią w tym zakresie. W ten sposób, zdaniem Wnioskodawczynie, wytworzyła się zależność między przedsiębiorcami, polegająca na tym, że Iwona Skonieczna stała się gwarantem zysku Alicji Nojak-Suk w zakresie kopania grobów, natomiast Alicja Nojak-Suk odwzajemniając się za powyższe, kierować miała klientów do zakładu pogrzebowego Uczestniczki.

Wnioskodawczynie wywodzi pozycję Iwony Skoniecznej również z lokalizacji jej zakładu pogrzebowego w Biskupcu. Danuta Badysiak podniosła, iż do 15 lipca 2006r. Zakład Usług Pogrzebowych „Market” mieścił się w przyszpitalnym Domu Przedpogrzebowy. Natomiast obecnie znajduje się naprzeciwko Domu Przedpogrzebowego. W opinii Wnioskodawczynie takie usytuowanie pozwala Uczestniczce na skuteczne zapobieganie konkurencji z uwagi na łatwiejszy dostęp do informacji na temat zgonów pacjentów szpitala, łatwiejszy kontakt z rodzinami zmarłych, które stawiają się do Domu Przedpogrzebowego celem odbioru ciała zmarłego, co z kolei umożliwia nagabywanie do skorzystania z usług ZUP Market. Ponadto, jak podniosła Wnioskodawczynie, w ZUP Market pracują osoby, które w ramach zatrudnienia w Agencji „Pewność” trudnią się transportem ciał osób zmarłych w szpitalu. Z faktu bliskości biura Uczestniczki i Domu Przedpogrzebowego, a co za tym idzie dostępności pracowników, Wnioskodawczynie wywodzi, iż AOMiD „Pewność” świadczy na rzecz Szpitala tańsze usługi niż wynika to z rzeczywiście poniesionych kosztów.

Zdaniem Wnioskodawczynie, wszystkie działania w tym zaniechanie konkurowania przez Iwonę Skonieczną z Alicją Nojak-Suk, nagabywanie rodzin zmarłych i zaniechania polegające na co najmniej milczącej aprobacie świadczenia przez pracowników ZUP Market na rzecz AOMiD „Pewność” usług w zakresie transportu zwłok zmarłych pacjentów szpitala, zmierzają do stopniowego powiększenia udziału Iwony Skoniecznej w rynku usług pogrzebowych w Biskupcu i eliminacji Wnioskodawczynie oraz potencjalnych konkurentów.

B) Uczestniczka Iwona Skonieczna prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Market” w Olsztynie

Iwona Skonieczna w toku postępowania antymonopolowego zaprzeczyła zarzutom podniesionym we wniosku Danuty Badysiak. Uczestniczka w piśmie z dnia 30 kwietnia 2007r. przyznała, iż w ramach prowadzonej działalności gospodarczej nie kopie grobów dla potrzeb pochówków, które są jej zlecane, gdyż nie ma na ten cel wystarczających zasobów sprzętowych i ludzkich. Także w Olsztynie, gdzie mieści się zakład główny ZUP Market, te czynności wykonywane są przez podwykonawców. Iwona Skonieczna podniosła, iż informacja przedstawiona przez Wnioskodawczynie, jakoby firma Al-Bis zajmowała się kopaniem grobów jedynie na rzecz ZUP Market jest nieprawdziwa, bowiem z wiedzy Uczestniczki wynika, iż inne przedsiębiorstwa pogrzebowe, które zajmują się przygotowaniem ceremonii pogrzebowej na cmentarzu komunalnym w Biskupcu również zlecają wykopanie grobu Alicji Nojak-Suk.

Uczestniczka niewykonywanie przez siebie usług kopania grobów uzasadnia tym, iż korzystanie z usług podwykonawcy jest niezwykle korzystne, przede wszystkim z uwagi na fakt, iż nie wymaga tak

daleko idącej specjalizacji ze strony przedsiębiorcy pogrzebowego (kosztowny sprzęt – ramy do utrzymania stabilności grobu, koparka), a nadto wykonawca taki ponosi pełną odpowiedzialność cywilnoprawną za wykonanie usługi, co ma istotne znaczenie z uwagi na jej specyfikę (ewentualne obsunięcie krawędzi grobu, trudność wykonania usługi z uwagi na warunki atmosferyczne - silne opady, wysoki mróz). Uczestniczka wskazała, iż przedsiębiorca, który kopie grób zajmuje się także bezpośrednio po zakończeniu ceremonii jego zasypaniem. Powyższe ma dla Uczestniczki istotne znaczenie w rachunku ekonomicznym, albowiem pracownicy ZUP Market mogą natychmiast udać się na kolejną uroczystość i nie muszą podejmować się tego typu zadań. Zdarza się bowiem, że danego dnia obsługiwane są dwa pogrzeby.

Iwona Skonieczna podniosła, iż argumenty przytoczone przez Wnioskodawczynię dotyczące porozumienia pomiędzy ZUP Market a przedsiębiorcą Alicją Nojak-Suk są nieprawdziwe i wynikają z faktu, iż na rynku biskupieckim ZUP „Hades” jest jedynym przedsiębiorcą pogrzebowym, który sam we własnym zakresie podejmuje się czynności kopania grobów. Stąd, jak twierdzi Uczestniczka, potrzeba Wnioskodawczyni do zdyskredytowania przedsiębiorstwa Alicji Nojak-Suk jako konkurenta poprzez podnoszenie nieprawdziwych zarzutów. Jednocześnie Uczestniczka wskazała, iż Panią Alicję Nojak-Suk poznała osobiście w 2009 roku. Kontaktami z administratorem zajmują się pracownicy filii zakładu w Biskupcu.

Iwona Skonieczna zaprzeczyła również istnienia porozumienia z AOMiD „Pewność”. Wyjaśniła, iż zatrudnia pracowników w oparciu o umowy cywilnoprawne, tylko pracownik biura zatrudniony jest na podstawie umowy o pracę. Uczestniczka przyznała, iż wymienione przez Wnioskodawczynię osoby zatrudnione w AOMiD „Pewność” były zatrudnione w ZUP Market. Iwona Skonieczna podniosła, iż nie posiada wiedzy na temat podstawy zatrudnienia tych osób w Agencji. Uczestniczka zaprzeczyła, jakoby pracownicy namawiali rodziny zmarłych do korzystania z usług ZUP Market.

Uczestniczka podniosła, iż argumenty Wnioskodawczyni rzekomo przesądzający o zawarciu porozumienia ZUP „Market” z AOMiD „Pewność”, nie zasługują na uwzględnienie. W jej ocenie, cena ustalona za wykonywanie transportu jest adekwatna do nakładów poniesionych przez AOMiD „Pewność”, a fakt zatrudnianiu tych samych osób oraz bliskości pomieszczeń zajmowanych przez przedsiębiorców nie ma tu żadnego znaczenia.

I. W toku niniejszego postępowania Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

I.1. Wnioskodawca

Danuta Badysiak, prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Hades” z siedzibą w Biskupcu, figuruje w ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Biskupca pod numerem ewidencyjnym 1865 (działalność przedsiębiorca rozpoczął w dniu 1 stycznia 2000r.). Przedmiotem działalności gospodarczej wykonywanej przez Danutę Badysiak są m.in. pogrzeby i działalność pokrewna.

(dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, K. 36)

I.2. Uczestnik Iwona Skonieczna prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Market” w Olsztynie

Iwona Skonieczna, prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych Market w Olsztynie, figuruje w ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Olsztyna pod numerem ewidencyjnym 38107 (działalność przedsiębiorca rozpoczął w dniu 1 marca 2002r.) Przedmiotem działalności gospodarczej wykonywanej przez Iwonę Skonieczną są m.in. pogrzeby i działalność pokrewna.

(dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, K. 76)

I.3 Dom Przedpogrzebowy w Biskupcu

Gmina Miasta Biskupiec na podstawie umowy z dnia 20 grudnia 2007r. zleciła Zakładowi Nieruchomości Lokalowych Sp. z o.o. z siedzibą w Biskupcu (dalej: ZNL lub Spółka) wykonywanie usług związanych z postępowaniem ze zwłokami osób zmarłych, zgodnie z ustawą z dnia 31 stycznia 1959r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tj. Dz. U. z 2000r., Nr 23, poz. 295 ze zm.), rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001r. w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi (Dz.U. z 2001r., Nr 153, poz. 1783). Na mocy ww. umowy zawartej na czas nieokreślony, Spółka zobowiązała się wykonywać na rzecz Gminy usługi związane z podstawowymi zasadami postępowania ze zwłokami osób zmarłych, a mianowicie:

- a. przechowywanie zwłok w chłodni,
- b. mycie, golenie i ubieranie zwłok w odzież dostarczoną przez osobę upoważnioną do odebrania zwłok,
- c. wydanie zwłok osobie upoważnionej.

Gmina na mocy ww. umowy przekazała Spółce pomieszczenia w budynku prosektorium znajdującym się na terenie Szpitala Powiatowego w Biskupcu wraz z wyposażeniem.

(dowód: umowa z dnia 20 grudnia 2007r., K. 437)

Spółka prowadząc Dom Przedpogrzebowy (kaplicę, chłodnię) działa na podstawie regulaminu, w myśl którego ciała osób zmarłych wydawane są jedynie firmom pogrzebowym na podstawie karty zgonu lub karty zgonu zawierającej adnotację Urzędu Stanu Cywilnego o zarejestrowaniu zgonu i pisemnego upoważnienia członka rodziny zmarłego upoważnionego do pochowania zwłok w świetle ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, w przypadku braku ww. dokumentów zwłoki nie mogą zastać wydane (vide ust. 4 regulaminu).

(dowód: Regulamin korzystania z pomieszczeń chłodni, kaplicy oraz innych urządzeń przez przedsiębiorców świadczących usługi pogrzebowe, K. 153-154)

I. 4 Cmentarz komunalny w Biskupcu

Na terenie miasta Biskupiec znajduje się jeden cmentarz komunalny położony przy ul. Cmentarnej 1. Administrator cmentarza wyłaniany jest w drodze przetargu w trybie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. - Prawo zamówień publicznych (t.j.: Dz. U. 2007 Nr 223, poz. 1655 ze zm.). Alicja Nojak-Suk w wyniku przeprowadzanych przez Gminę Biskupiec przetargów administruje cmentarzem komunalnym w Biskupcu nieprzerwanie od 1998 roku do chwili obecnej.

(dowód: Umowa z dnia 30 czerwca 2009r., K. 577-578 , Umowa z dnia 30 czerwca 2008r., K. 567-569).

Pogrzeby dokonywane na omawianym cmentarzu dotyczą przede wszystkim pochówków mieszkańców Gminy Biskupiec, w szczególności miasta Biskupiec (ok. 10 500 mieszkańców). Z informacji przedłożonych przez Urząd Stanu Cywilnego w Biskupcu wynika, iż w 2006r. w Gminie Biskupiec odnotowano 239 zgonów, w 2007 roku – 243 zgony, w 2008 roku – 255 zgonów.

(dowód: pismo Urzędu Stanu Cywilnego w Biskupcu z dnia 24 lutego 2009r., K. 541).

I.5 Usługi pogrzebowe w Biskupcu

a) Podmioty i warunki świadczenia usług pogrzebowych

Usługi pogrzebowe w Biskupcu wykonują Wnioskodawczyni i Iwona Skonieczna, a także sporadycznie kilku innych przedsiębiorców, np. Jerzy Głowacki prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych w Reszlu, Zbigniew Leszek Lubowidzki prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Komunalnych w Mrągowie.

Danuta Badysiak świadczy usługi pogrzebowe w Biskupcu od 2000r. Zakres usług świadczonych przez Wnioskodawczynię obejmuje m.in. obsługę pogrzebu, kopanie grobu.

Iwona Skonieczna otworzyła w Biskupcu filię Zakładu Usług Pogrzebowych „Market” w roku 2002. W ramach prowadzonej działalności przedsiębiorca oferuje m.in. obsługę pogrzebową, niemniej jednak usługa kopanie grobów nie jest przez niego wykonywane ani na cmentarzu w Biskupcu ani

w Olsztynie, gdzie mieści się zakład główny. Zasadniczo kopanie grobów zlecane jest podwykonawcom. Taka sytuacja miała również miejsc przy okazji wykonywania pochówku w Toruniu. Na terenie cmentarza w Biskupcu Iwona Skonieczna zleca usługę kopania grobu Alicji Nojak - Suk. Taka sytuacja ma miejsce od 2002r., kiedy ZUP „Market” rozpoczął działalność w Biskupcu. Iwona Skonieczna przyznała, iż wykonuje usługę kopania grobu sporadycznie, kiedy rzeczywiście nie ma komu tego zlecić. Tak dzieje się czasami na małych cmentarzach parafialnych. Uczestniczka przyznała również, że nie posiada odpowiedniego sprzętu oraz ludzi do wykonywania usługi kopania grobu, co ma szczególne znaczenie, jeżeli usługę tę trzeba wykonać w okresie zimy. Ostatnimi czasy grób wykonany przez jej firmę, właśnie w takich warunkach, „osypał się”.
(dowód: przesłuchanie stron, protokół z rozprawy administracyjnej z dnia 23 czerwca 2009 w sprawie znak: RBG-411-03/07/MB, K. 579-583 , protokół z rozprawy administracyjnej z dnia 15 stycznia 2010r. w sprawie znak: RBG-410-02/07/MB, K. 584-587)

W grudniu 2009r. na rynku usług pogrzebowych w Biskupcu zaczął świadczyć usługi nowy przedsiębiorca - Bożena Mątecka prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych Eden w Biskupcu.
(dowód: przesłuchanie stron, protokół z rozprawy administracyjnej z dnia 15 stycznia 2010r. w sprawie znak: RBG-410-02/07/MB, K. 584-587)

Udziały w rynku usług pogrzebowych w Biskupcu mierzone liczbą pochówków dokonanych przez poszczególnych przedsiębiorców pogrzebowych w latach 2007 – 2009 na cmentarzu komunalnym w Biskupcu

Tabela nr 1

Przedsiębiorca	Rok 2007		Rok 2008		Rok 2009	
	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%
Danuta Badysiak	50	48,5	24	27	71	50
Iwona Skonieczna	51	49,5	63	70,7	69	48,6
Pozostali	2	2	2	2,3	2	1,4
Razem	103	100	89	100	142	100

Źródło: UOKiK opracowanie własne (na podstawie kart: 513, 586, 588, 589, 590)

Na podstawie danych zawartych w Tabeli nr 1 można stwierdzić, że Wnioskodawczyni oraz Uczestniczka Iwona Skonieczna są głównymi konkurentami na rynku usług pogrzebowych w Biskupcu. Na przestrzeni trzech badanych lat zaobserwować można, że ich udziały w rynku zmieniały się, niemniej jednak w roku 2007 i 2009 rozkładały się w zasadzie po połowie. Jedyne w roku 2008 udziały Wnioskodawczyni w rynku spadły do 27%, ale już w roku 2009 umocniła ona swoją pozycję na rynku usług pogrzebowych tak, że jej udział w rynku przewyższyły nieznacznie udział jej głównego konkurenta.

Celem wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy, organ antymonopolowy przeprowadził badania ankietowe wśród przedsiębiorców pogrzebowych, którzy odbierali zwłoki ze Szpitala Powiatowego im. J. Mikulicza w Biskupcu (jedynego w Biskupcu) oraz przedsiębiorców, którzy w ostatnich latach świadczyli usługi na cmentarzu komunalnym w Biskupcu. Wyniki badań wskazują, iż przedsiębiorcy uznają warunki powstania i rozwoju konkurencji na rynku usług pogrzebowych w Biskupcu za wystarczające, nie zauważając nieprawidłowości w działalności administratora cmentarza.
(dowód: ankiety, K. 490-592, 505-507, 510-519).

Prezes Urzędu w toku niniejszego postępowania przeprowadził również badanie ankietowe wśród odbiorców usług świadczonych przez Iwonę Skonieczną, m.in. na okoliczność, czy w kontaktach z przedstawicielami Zakładu Nieruchomości Lokalowych Sp. z o.o., bądź Agencji Ochrony Mienia i Detektywistyki „Pewność” Sp. z o.o. albo Alicją Nojak-Suk, lub Iwoną Skonieczną, konsumenci byli

zniechęceni w jakikolwiek sposób do korzystania z usług Danuty Badysiak, albo czy usługi tej firmy były przedstawiane w złym świetle oraz czy konsumenci odnieśli wrażenie, iż firmy te działają w imieniu, na rzecz, lub na zlecenie Iwony Skoniecznej, bądź w porozumieniu. Z odpowiedzi konsumentów wynika, iż wybór Zakładu Usług Pogrzebowych „Market” był ich samodzielną decyzją oraz, że konsumenci nie spotkali się z żadnymi niepożądanymi działaniami administratorki cmentarza, Iwony Skoniecznej, czy też ze strony pracowników Zakładu Nieruchomości Lokalowych w tym z reklamowaniem, polecaniem Zakładu „Market”, nagabywaniem, czy też przedstawianiem w złym świetle usług świadczonych przez Wnioskodawczynię.

(dowód: ankiety, K. 416- 419).

Ponadto w toku postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek Danuty Badysiak przeciwko Alicji Nojak-Suk w związku z zarzutem stosowania praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku usług cmentarnych (sygn. akt RBG-411-03/07/MB), Prezes Urzędu zwrócił się do Sądu Rejonowego w Biskupcu z odezwą o udzielenie pomocy prawnej dotyczącej przesłuchania w charakterze świadków odbiorców usług pogrzebowych w Biskupcu na okoliczności dotyczące pochówku osób bliskich na cmentarzu komunalnym w Biskupcu i wyboru firmy pogrzebowej. W toku niniejszego postępowania Prezes Urzędu postanowieniem Nr RBG-88/2008 dopuścił dowód z protokołu posiedzenia Sądu Rejonowego w Biskupcu I Wydziału Cywilnego z dnia 18 października 2007r. sporządzony w ramach ww. pomocy prawnej. Sąd Rejonowy w Biskupcu przesłuchał jedenastu świadków, z zeznań większości wynika, iż nie byli nagabywani przez nikogo do skorzystania z konkretnej firmy pogrzebowej, decyzję o wyborze przedsiębiorcy pogrzebowego dokonywali samodzielnie. Jedynie zeznania małżeństwa: Haliny Dominiak i Janusza Dominiak wskazują, iż przy załatwianiu formalności pogrzebowych byli nagabywani przez pracownika ZUP „Market” do skorzystania z usług tej firmy, pracownik ten miał wskazywać, iż Market świadczy usługi taniej niż Hades. Halina Dominiak zeznała, iż szefowa filii ZUP „Market” w Biskupcu nie wypowiadała się źle o ZUP „Hades”, natomiast Janusz Dominiak zeznał, iż szefowa wyliczając koszty pochówku, stwierdziła, iż będzie on tańszy niż zorganizowany przez „Hades”.

II. W oparciu o ustalony powyżej stan faktyczny Prezes Urzędu zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów do postępowań wszczętych na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów i niezakończonych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Biorąc pod uwagę, że postępowanie antymonopolowe przeciwko Iwoni Skoniecznej prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Market” z siedzibą w Olsztynie w związku z zarzutem stosowania praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku usług pogrzebowych w Biskupcu, zostało wszczęte w dniu 14 marca 2007 r. (tj. przed 21 kwietnia 2007 r. - datą wejścia w życie nowych przepisów), należy przyjąć, że dla wszelkich czynności prawnych związanych z tym postępowaniem stosuje się przepisy dotychczasowe, tj. ustawę z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

II.1 Interes publiczny

Analizując niniejszą sprawę należy w pierwszej kolejności mieć na względzie przepis art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie (...), zgodnie z którym, wskazana ustawa określa „warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów”. Tak zdefiniowana przesłanka pozwala przyjąć, że ma ona charakter publicznoprawny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego. Ustawa zatem w odniesieniu do przedsiębiorców chroni konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym. Celem ustawy nie jest natomiast ochrona prywatnoprawnego interesu przedsiębiorcy bądź konsumenta (vide: wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 3 kwietnia 2002r., sygn. akt XVII Ama 88/01).

Wykazanie istnienia interesu publicznego stanowi podstawową przesłankę zastosowania ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wolna konkurencja leży w interesie publicznym, zaś jej naruszenie narusza jednocześnie ten interes. Interes publiczny polega na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego, który może funkcjonować wówczas, gdy zapewniona jest możliwość powstania i rozwoju konkurencji (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 czerwca 2007 r., sygn. akt VI ACa 1084/06). Jednocześnie, co podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 sierpnia 2001r. (sygn. akt I CKN 1217/98), ustawa antymonopolowa ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji.

Istotą zarzutów niniejszego postępowania jest nadużywanie przez Iwonę Skonieczną pozycji dominującej na lokalnym rynku usług pogrzebowych w Biskupcu. Biorąc pod uwagę, iż konkurencja jest dobrem chronionym ustawą, w sytuacji, gdy wystąpiło podejrzenie naruszenia konkurencji, Prezes Urzędu jest zobowiązany do wszczęcia przedmiotowego postępowania w interesie publicznoprawnym, zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy.

Zdaniem Prezesa Urzędu, w rozpatrywanej sprawie skutkami praktyki ograniczającej konkurencję mogli zostać dotknięci wszyscy przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług pogrzebowych, a w konsekwencji również konsumenci. Praktyka ograniczająca konkurencję ma bowiem zawsze skutek społeczny, dotyczący interesów wszystkich kontrahentów (klientów) danego przedsiębiorcy oraz jego konkurentów. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 lutego 2004 r. (sygn. akt III SK 1/04), wyraził pogląd, iż w sytuacji, gdy okoliczności konkretnego przypadku wykazują symptomy możliwego zagrożenia funkcjonowania rynku określonego rodzaju niepożądanymi praktykami, należy stanąć na stanowisku, iż spełnione zostały przesłanki prawne uzasadniające wszczęcie postępowania w celu zapobieżenia dalszemu stosowaniu takich praktyk.

Mając na uwadze, że zarzuty postawione Iwonie Skoniecznej dotyczą zasad wolnej konkurencji, podjęte przez Prezesa Urzędu działania mają na celu ochronę interesu publicznoprawnego. Powyższe uzasadniało ingerencję Prezesa Urzędu w trybie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

II.2 Strony postępowania

Postępowanie antymonopolowe, podobnie jak każde inne postępowanie administracyjne, toczy się z udziałem podmiotów mających przymiot strony. Zgodnie z art. 86 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, stroną postępowania antymonopolowego jest każdy, kto wnosi o wydanie decyzji w sprawie praktyk ograniczających konkurencję, lub wobec kogo zostało wszczęte postępowanie o stosowanie praktyk ograniczających konkurencję lub naruszenie innych przepisów ustawy. W niniejszej sprawie stroną, która złożyła wniosek o wszczęcie postępowania antymonopolowego jest Danuta Badysiak prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Hades” w Biskupcu, a podmiotem, wobec którego zostało wszczęte postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem nadyżuwania pozycji dominującej jest Iwona Skonieczna prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usług Pogrzebowych „Market” w Olsztynie.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego w związku z podejrzeniem naruszenia przepisów tej ustawy może wystąpić:

- 1) przedsiębiorca lub związek przedsiębiorców, którzy wykażą swój interes prawny;
- 2) organ samorządu terytorialnego;
- 3) organ kontroli państwowej;
- 4) rzecznik konsumentów;
- 5) organizacja konsumencka.

Natomiast przy pomocy norm prawa antymonopolowego realizowana jest ochrona uczestników rynku przed antykonkurencyjnymi praktykami ze strony innych przedsiębiorców. Przepisy określające

zakaz stosowania praktyk ograniczających konkurencję, zawarte w art. 5 i 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stosuje się zatem jedynie do przedsiębiorców i ich związków.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 86 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1808), pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.) oraz: a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej, b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji.

Stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, za przedsiębiorcę uznac należy podmiot spełniający łącznie następujące kryteria:

1. jest osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną,
2. wykonuje we własnym imieniu działalność gospodarczą, tj.: działalność zarobkową w sposób zorganizowany i ciągły.

Danuta Badysiak i Iwona Skonieczna są przedsiębiorcami wpisanymi do ewidencji działalności gospodarczej. Prowadzona przez ww. działalność wykonywana jest we własnym imieniu, w sposób zorganizowany, ciągły i ma charakter zarobkowy.

Mając na względzie powyższe, należy stwierdzić, iż strony przedmiotowego postępowania posiadają status przedsiębiorcy w rozumieniu powołanego powyżej art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Danuta Badysiak była zatem uprawniona do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego, natomiast Iwona Skonieczna podlega rygorom prawa antymonopolowego, a ich działania w zakresie świadczenia usług pogrzebowych podlegają ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję.

Dla zastosowania mechanizmów ustawy *o ochronie (...)* konieczne jest w dalszej kolejności wykazanie, iż przedsiębiorca, przeciwko któremu skierowano zarzut stosowania praktyki ograniczającej konkurencję, posiada pozycję dominującą na rynku właściwym. Rozstrzygnięcie sporu powstałego pomiędzy Wnioskodawczynią a Uczestniczką wymaga zatem przeprowadzenia następujących czynności:

- 1. dokonania delimitacji rynku właściwego w niniejszej sprawie,**
- 2. zbadania, czy na tak zdefiniowanym rynku Iwona Skonieczna zajmuje pozycję dominującą.**

Ad. 1) Delimitacja rynku właściwego w niniejszej sprawie

Zgodnie z art. 4 pkt 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, rynek właściwy to rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości uznawane są przez ich nabywców za substytuty oraz oferowane są na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Na rynek właściwy składa się zatem rynek w ujęciu produktowym oraz rynek w ujęciu geograficznym. Określenie rynku właściwego w niniejszej sprawie wymaga jednak wcześniejszego odniesienia się do rodzaju usług związanych z chowaniem zmarłych.

Usługi związane z chowaniem zmarłych dzielą się według kryterium przedmiotowego na:

- usługi cmentarne obejmujące czynności związane z utrzymaniem i prawidłowym funkcjonowaniem cmentarzy, takie jak czynności porządkowe (m.in. pielęgnacja zieleni, utrzymanie czystości, konserwacja urządzeń cmentarnych), czynności związane z rozbudową infrastruktury cmentarza, czynności administracyjne (związane z nadzorem architektonicznym i urbanistycznym, sanitarnym, porządkowym, prowadzeniem ksiąg cmentarnych, pobieraniem opłat za korzystanie z infrastruktury cmentarza, przechowywaniem zwłok);
- usługi pogrzebowe, określane jako usługi związane z pochówkiem, zaliczyć tu można czynności takie jak przygotowanie zwłok do pochówku, transport zwłok, pochówek i związana z tym asysta pogrzebowa, stawianie pomników, ekshumacje oraz wykonywanie (kopanie, zasypywanie) grobów.

Powyższy podział znajduje potwierdzenie na gruncie orzecznictwa organu antymonopolowego i Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, por. np. wyrok z dnia 25 września 2000r., sygn. akt XVII AmA 76/99 i z dnia 28 stycznia 2002r., sygn. akt XVII AmA 28/01.

Zatem w zakresie usług związanych z chowaniem zmarłych wyodrębnia się dwa rynki produktowe: rynek usług cmentarnych i rynek usług pogrzebowych. Należy stwierdzić, iż usługi te są towarami w rozumieniu ustawy o ochronie (...), zgodnie bowiem z art. 4 pkt 6 tejże ustawy przez towary rozumie się również usługi.

Zarzuty stawiane Iwonie Skoniecznej w niniejszym postępowaniu są związane z wykonywaniem przez nią usług pogrzebowych, wobec czego za rynek w ujęciu produktowym należy uznać rynek usług pogrzebowych.

Niezbędnym elementem rynku właściwego jest jego wymiar geograficzny, oznaczający konieczność wskazania obszaru, na którym warunki konkurencji, mające zastosowanie do określonych towarów są jednakowe dla wszystkich konkurentów. Zdaniem organu antymonopolowego rynkiem geograficznym dla rynku usług pogrzebowych jest zwykle rynek danej miejscowości, czy też gminy, gdyż zleceniodawcy do wykonania tego rodzaju usługi poszukują wykonawców z najbliższej okolicy, co podyktowane jest m.in. względami ekonomicznymi. W niniejszej sprawie rynkiem w aspekcie geograficznym jest miasto Biskupiec, na którym panują zbliżone warunki konkurencji.

W związku z powyższym za rynek właściwy w niniejszej sprawie przyjęto **lokalny rynek usług pogrzebowych w Biskupcu.**

Ad. 2) Pozycja Iwony Skoniecznej na rynku właściwym

Przepis art. 4 pkt 9 ustawy antymonopolowej definiuje pozycję dominującą jako pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów, domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%. Przepis ten stwarza zatem domniemanie prawne posiadania pozycji dominującej.

Po dokonaniu analizy udziału stron w rynku usług pogrzebowych mierzonych liczbą pochówków dokonanych przez poszczególnych przedsiębiorców pogrzebowych w latach 2007 – 2009 na cmentarzu komunalnym w Biskupcu, Prezes Urzędu doszedł do wniosku, że w badanym okresie Iwona Skoniecznej nie można przypisać pozycji dominującej na tym rynku.

Wyniki przeprowadzonej analizy jednoznacznie wskazują, iż na rynku właściwym prowadzi działalność dwóch przedsiębiorców pogrzebowych, którzy dysponują porównywalną siłą rynkową. W ocenie organu antymonopolowego żaden z nich nie jest w stanie zapobiegać skutecznie konkurencji i podejmować decyzji gospodarczych bez uwzględnienia zachowań konkurenta. Faktyczne konkurowanie ze sobą dwóch przedsiębiorców o udziale na rynku przekraczającym 40% wskazuje na istnienie duopolu i uzasadnia obalenie domniemania z art. 4 pkt 9 ustawy antymonopolowej (zob. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 6 kwietnia 1994r., sygn. akt XVII Amr 52/93, Wokanda 1994, Nr 9, wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 25 lipca 2001r., sygn. akt XVII 96/00, niepubl.).

W tym miejscu podkreślić należy, iż w sytuacji istnienia duopolu w zasadzie każda nowa propozycja rynkowa jednego z konkurentów spotyka się z natychmiastową kontrpropozycją drugiego z nich. W konsekwencji rzeczywista konkurencja pomiędzy przedsiębiorcami uniemożliwia każdemu z tych przedsiębiorców podejmowanie decyzji gospodarczych w oderwaniu od skutków, jakie decyzje te wywołują w mechanizmie rynkowym. Wyklucza to możliwość uzyskania przez jednego z konkurentów

na tyle silnej pozycji, aby zdominować rynek i podejmować na nim działania gospodarcze bez uwzględnienia reakcji drugiego konkurenta.

Istnienie duopolu na analizowanym rynku potwierdza ponadto okoliczność, iż żaden z jego uczestników nie był w stanie doprowadzić do trwałego, znaczącego zwiększenia swojego udziału w rynku. Co prawda, w roku 2008 udziały Wnioskodawczyni spadły z 48,5% na 27% , niemniej jednak, w 2009r. jej udziały wzrosły do 50%, przewyższając tym samym udziały Uczestniczki o 1,4%.

Mając zatem na uwadze wyżej opisany stan faktyczny, Prezes Urzędu doszedł do wniosku, że na lokalnym rynku usług pogrzebowych w Biskupcu żaden z przedsiębiorców nie posiada takiej pozycji, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji, żaden bowiem z nich, ani wnioskodawca, ani uczestnik, nie mają możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów.

Biorąc pod uwagę okoliczność, iż na ustalonym rynku właściwym Iwona Skonieczna nie zajmuje pozycji dominującej, a tym samym nie jest spełniona podstawowa przesłanka pozwalająca na stwierdzenie stosowania przez niego praktyk ograniczających konkurencję, zakazanych z mocy art. 8 ust. 2 pkt 1 i 5 ustawy *o ochronie (...)*, postępowanie w niniejszej sprawie uznać należy za bezprzedmiotowe. Posiadanie pozycji dominującej bowiem jest warunkiem wstępnym, a zarazem koniecznym dla prowadzenia postępowania antymonopolowego pod kątem stwierdzenia stosowania praktyk ograniczających konkurencję (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 17 lipca 2002r., sygn. akt XVII Ama 103/2001, Wokanda 2004/2 str. 51, wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 10 kwietnia 2006r., sygn. akt XVII Ama 89/05, niepubl.).

Zgodnie z art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania. Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której stanowi powyższy przepis, oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego (tu: pozycji dominującej), a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę poprzez jej rozstrzygnięcie co do istoty. Przesłanka umorzenia postępowania istniała w niniejszej sprawie w chwili wszczęcia postępowania antymonopolowego i została w nim ujawniona.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak sentencji.

Zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964r. Nr 43, poz. 296 ze zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy.

*Z up. Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Dorota Karczewska*

Otrzymują:

1. **Radca Prawny Lech Obara**
Kancelaria Radcy Prawnego
ul. Partyzantów 68/5
10-523 Olsztyn
reprezentujący
Danutę Badysiak
Zakład Usług Pogrzebowych „HADES”
ul. Okrężna 32
11 – 300 Biskupiec

2. Adwokat Krzysztof Misiarz
Kancelaria Adwokacka
Al. Dąbrowszczaków 24/3
10-541 Olsztyn
reprezentujący
Iwonę Skonieczną
Zakład Usług Pogrzebowych MARKET
ul. Lengowskiego 22
10-051 Olsztyn

3. a/a